

AUTOR SOPHIE LISTER

FILM: Vrijeme je novac (In Time)

Director: Andrew Niccol

Screenplay: Andrew Niccol

Starring: Amanda Seyfried, Justin Timberlake, Cillian Murphy, Olivia Wilde

Vrijeme je novac (In Time) nije mogao doći na veliko platno u boljem trenutku. Film koji govori o nepravednoj distribuciji bogatstva pojavio se u kinima kada su sve novine pisale o antikapitalističkim prosvjedima. U Londonu, u kampu ispred Katedrale sv. Pavla isticala su se pitanja koja imaju ključnu važnost u filmu. Koja je ljudska cijena našeg trošenja? Je li pošteno živjeti u svijetu u kojem je glavno pitanje „ima li se ili nema“?

Radnja filma se odvija u futurističkom društvu gdje je vrijeme doslovno novac. Svi su genetički programirani da prestaju starjeti s navršenih 25 godina. A od tada, siromašni moraju zarađivati, preklinjati, posuđivati ili krasti dodatno vrijeme. Godine, sati i sekunde se odbrojavaju digitalnim satovima na njihovim podlakticama. Bogati imaju svo vrijeme svijeta. Oni mogu živjeti zauvijek u zatvorenom luksuzu, dok njihove privilegije čuva sila zakona zvana Čuvari vremena.

Justin Timberlake je Will Salas, tvornički radnik koji uvijek ima manje vremena na svom satu nego sati u danu. On i njegova majka (Olivia Wilde) se muče kako bi platili dugove, živeći na rubu egzistencije. Jednog dana, Will susretne milijunaša sa suicidalnim tendencijama koji mu daruje više od stoljeća vremena prije nego što je skočio s mosta. Kao novopečeni bogataš, Will odluči zadati završni udarac u srce sistema koji ga je ugnjetavao. No, nije znao da mu je hladokrvni Čuvar vremena Raymond Leon (Cillian Murphy) već na tragu. ☐☐

U privilegiranom okrugu New Greenwich, Will upoznaje imućnog tajkuna Philippea Weisa (Vincent Kartheiser) i njegovu nezadovoljnu kći Sylviju (Amanda Seyfried). Kad ga Čuvar vremena Leon pronađe, Will uzima Sylviju kao taoca i pobjegne. Sylvia polako saznaje istinu i tada par, dok im je vlast za petama, započinje bunu, kradući vrijeme bogatima da bi ga darovali siromašnima.

Darwinov kapitalizam

Film ima fascinantnu i aktualnu premisu, ali nedvojbeno je razočarao doslovnom interpretacijom. Poigravanje s vremenom, više zamarajuće nego domišljato, kao i sam futuristički svijet, često ne uspijevaju uvjeriti gledatelja. Tu je također i glavni junak čije predvidivo herojstvo upražnjuje njegov filmski lik. Valja postaviti pitanje može li takva glamurozna hollywoodska slika, izazvati s integritetom financijski poredak. Glumci koji igraju filmske junake koji se bore za prava siromašnih u stilu Robina Hooda su nesumnjivo i sami dio bogate elite.

„To je Darwinov kapitalizam“, tvrdi Philippe Weis dok pokušava opravdati sistem u kojem je stekao toliko beneficija. Mnogi bi se složili da je društvo iz filma *In Time* vrlo slično našem društvu; temelji se na preživljavanju „najjačih“. U takvom svijetu, ne postoji moralni imperativ za bogatu manjinu da promijene njihov način života, nema objektivnog razloga zašto sistem ne bi bio organiziran na način da oni na vrhu imaju najviše koristi iz njega. Priroda nije pravedna, stoga ako ljudska bića nisu dio neke veće priče, onda borba Willa Salasa i antikapitalističkih prosvjednika nema smisla.

Will je rekao s obeshrabrenjem: „Da bih nekoliko bilo besmrtnih, mnogi moraju umrijeti“. To je mit koji daje snagu njegovom svijetu, ali uskoro otkriva da je taj mit lažan. „Istina je da ima i više nego dovoljno. Nitko ne mora umrijeti prije njegovog vremena“. Istina je i da naš svijet ima dovoljno sredstava da bi opskrbio sa svim potrebnim ljude koji su na njemu. Ali je iskrivljen zbog ljudske pohlepe. Da bi smo ga popravili, potrebno je ispitati ne samo naše sisteme, nego i ideologije na kojima se oni temelje. Naša vjerovanja o tome kako bi se ljudi trebali ponašati trebaju biti logičan slijed onoga što vjerujemo da ljudi jesu.

Gdje ti je blago

Središnji koncept filma *In Time* je toliko moćan jer naše financijske transakcije nisu samo razmjena papira i metala. Kad se odlučimo na kupnju, zapravo investiramo nešto naše u ono što smo kupili. Kupnjom tog proizvoda implicitno iskazujemo da nam je to važno. Gdje trošimo novac je ujedno i posljedica i uzrok gdje su naša srca i životi fokusirani. Kako je Isus slavno rekao „Gdje ti je blago, tu ti je i srce“ (Luka 12:34). Materijalistička kultura nas želi uvjeriti da naše trošenje novaca nema posljedica. Ali istina je da nas to, i nema samo u simboličnom smislu, košta naših života.

Nakon njegove ostavke u Katedrali sv. Pavla [\[1\]](#), Giles Fraser je istaknuo da: „moć i glamur novca nas lako može ograničiti u spoznaji što znači biti čovjek“. Novac je toliko zavodljiv jer nas na neki način postavlja kao bogove ili kako je u filmu prikazano, kao besmrtni. Mislimo da će nam bogatstvo omogućiti da preuzmemo stvari u svoje ruke, da budemo jači od naše sudbine, da sami sebe učinimo ljudima kakvima želimo biti, slobodni od ograničenja prosječnog ljudskog života. Ali, to ne funkcionira tako. Mi nismo bogovi koji imaju svu kontrolu, novac nas samo uvodi u iskušenje i korupciju.

Bogatstvo može zavarati, prividno uljepšati životnu stvarnost. Također

može nas navesti da zaboravimo tko smo zapravo mi i, kako je Isus tvrdio, istinu o Bogu kojeg očajno trebamo. Biblija nas upozorava na bogatstvo, ne zato što je ono zlo samo po sebi, nego zato što nas tako lako može zaslijepiti za ono što je stvarno bitno. Trošiti novac i sebe isključivo na prolazne stvari ovoga svijeta vodi ka katastrofi. Isus je umjesto toga predložio mudrije investiranje, u kraljevstvo i odnos koji nikad ne prestaju.

[1] [‘ St Paul’s Protest: Canon Chancellor Giles Fraser quits ’](#), *BBC News*, 27 October 2011

Preuzeto sa Damaris.org (<http://www.damaris.org/content/content.php?type=5&id=1301>);prevela Nina Narančić

